

32004L0083

30.9.2004

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE

L 304/12

**SMĚRNICE RADY 2004/83/ES
ze dne 29. dubna 2004**

o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany

RADA EVROPSKÉ UNIE

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 63 bod 1 písm. c), bod 2 písm. a) a bod 3 písm. a) této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽³⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽⁴⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Společná azylová politika včetně společného evropského azylového systému je nedílnou součástí cíle Evropské unie spočívajícího v postupném vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva otevřeného těm, kteří donuceni okolnostmi oprávněně hledají ochranu ve Společenství.

(2) Evropská rada se na zvláštním zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 dohodla, že bude pracovat na vytvoření společného evropského azylového systému, založeného na úplném uplatňování a začlenění Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 (dále jen „Ženevská úmluva“) ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967 (dále jen „protokol“), tak aby nikdo nebyl vrácen zpět tam, kde by byl vystaven pronásledování, tj. dodržování zásady nenavracení.

(3) Ženevská úmluva a protokol jsou základem mezinárodního právního režimu na ochranu uprchlíků.

(4) Podle závěrů z Tampere by měl společný evropský azylový systém v krátké době rovněž zahrnovat sblížení předpisů o přiznávání postavení uprchlíka a o obsahu postavení uprchlíka.

(5) Dále by podle závěrů z Tampere měly být předpisy o postavení uprchlíků doplněny opatřeními týkajícími se podpůrných forem ochrany, které by poskytovaly náležité postavení každé osobě, která takovou ochranu potřebuje.

(6) Hlavním cílem této směrnice je na jedné straně zajistit, aby členské státy používaly společná kritéria pro zjišťování totožnosti osob, které mezinárodní ochranu skutečně potřebují, a na druhé straně zajistit minimální úroveň výhod poskytovaných těmto osobám ve všech členských státech.

(7) Sbližování právních předpisů o uznávání a obsahu postavení uprchlíka a podpůrné ochrany by mělo napomoci omezení druhotného pohybu žadatelů o azyl mezi členskými státy způsobeného rozdíly mezi právními předpisy.

(8) Z povahy minimálních norem přirozeně vyplývá, že členské státy jsou oprávněny přijmout nebo zachovat příznivější ustanovení pro státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti žádající členský stát o mezinárodní ochranu, pokud se má za to, že taková žádost je podána z toho důvodu, že dotyčná osoba je buď uprchlíkem ve smyslu čl. 1 odst. A Ženevské úmluvy, nebo osobou, která potřebuje mezinárodní ochranu z jiných důvodů.

(9) Do oblasti působnosti této směrnice nespádají ti státní příslušníci třetího státu nebo osoby bez státní příslušnosti, kterým je povoleno zůstat na území členských států nikoli z důvodů potřeby mezinárodní pomoci, ale na základě uvážení z rodinných nebo humanitárních důvodů.

(10) Tato směrnice ctí základní práva a dodržuje zásady uznané zejména Listinou základních práv Evropské unie. Tato směrnice zejména usiluje o zajištění plného dodržování lidské důstojnosti a práva na azyl u žadatelů o azyl a jejich rodinných příslušníků, kteří je doprovázejí.

(11) S ohledem na zacházení s osobami spadajícími do oblasti působnosti této směrnice jsou členské státy vázány závazky vyplývajícími z aktů mezinárodního práva, jichž jsou smluvními stranami a které zakazují diskriminaci.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 51 E, 26. 2. 2002, s. 325.

⁽²⁾ Úř. věst. C 300 E, 11. 12. 2003, s. 25.

⁽³⁾ Úř. věst. C 221, 17.9.2002, s. 43.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 278, 14.1.2002, s. 44.

- (12) Při provádění této směrnice by se členské státy měly řídit především zásadou „nejlepších zájmů dítěte“.
- (13) Touto směrnicí není dotčen Protokol o azylu pro státní příslušníky členských států Evropské unie, připojený ke Smlouvě o založení Evropského společenství.
- (14) Přiznání postavení uprchlíka je deklaratorním aktem.
- (15) Při určování postavení uprchlíka v souladu s článkem 1 Ženevské úmluvy mohou členskými státy poskytnout cennou pomoc konzultací s vysokým komisařem OSN pro uprchlíky.
- (16) Je třeba stanovit minimální normy pro definici a obsah postavení uprchlíka, aby sloužily jako vodítko pro příslušné vnitrostátní orgány členských států při uplatňování Ženevské úmluvy.
- (17) Je nezbytné zavést společná kritéria uznávání žadatelů o azyl jako uprchlíků ve smyslu článku 1 Ženevské úmluvy.
- (18) Zejména je nezbytné zavést společnou definici těchto pojmů: potřeba ochrany vznikající na místě; příčiny újmy a ochrany; vnitrostátní ochrana; a pronásledování, včetně důvodů pronásledování.
- (19) Ochranu může poskytovat nejen stát, ale také strany a organizace, včetně mezinárodních organizací, které splňují podmínky této směrnice a kontrolují region nebo větší oblast na území členského státu.
- (20) Při posuzování žádostí nezletilých osob o mezinárodní ochranu je nezbytné, aby členské státy přihlížely ke specifickým formám pronásledování dětí.
- (21) Je rovněž nezbytné zavést společný přístup k pronásledování z důvodu „příslušnosti k určitým společenským vrstvám“.
- (22) Jednání v rozporu s cíli a zásadami OSN jsou stanovena v preambuli a v člácích 1 a 2 Charty OSN a jsou vtělena zejména v rezoluce OSN týkající se opatření boje proti terorismu, v nichž se prohlašuje, že „jednání, metody a praktiky terorismu jsou v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů“ a že „úmyslné financování, plánování a podněcování teroristických činů je rovněž v rozporu s cíli a zásadami Organizace spojených národů“.
- (23) Jak se uvádí v článku 14, pojem „postavení“ může zahrnovat také postavení uprchlíka.
- (24) Je nezbytné stanovit také minimální normy pro definici a obsah statusu podpůrné ochrany. Podpůrná ochrana by měla být doplňkovou a dodatečnou k ochraně uprchlíků zakotvené v Ženevské úmluvě.
- (25) Je nezbytné zavést kritéria, na jejichž základě mají být žadatelé o mezinárodní ochranu uznáváni za osoby, které mají nárok na podpůrnou ochranu. Tato kritéria by měla být definována na základě mezinárodních závazků vyplývajících z právních aktů v oblasti lidských práv a stávající praxe v členských státech.
- (26) Nebezpečí, kterým je všeobecně vystaveno obyvatelstvo jednotlivých zemí nebo jeho část, sama o sobě nepředstavují konkrétní ohrožení, které by mohlo být hodnoceno jako vážná újma.
- (27) Rodinní příslušníci jsou již z důvodu svého přibuzenského vztahu k uprchlíkovi zpravidla vystaveni pronásledování takovým způsobem, který by mohl být důvodem pro přiznání postavení uprchlíka.
- (28) Pojmy bezpečnosti státu a veřejného pořádku se vztahují rovněž na případy, kdy státní příslušník třetí země patří ke spolenčení podporujícímu mezinárodní terorismus nebo podporuje takové spolenčení.
- (29) Výhody poskytované rodinným příslušníkům osob, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany, sice nemusí být stejné, jako výhody poskytované způsobitelnému nositeli, je však třeba, aby byly přiměřené ve srovnání s výhodami, které požívají osoby, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany.
- (30) Členské státy mohou v mezích daných mezinárodními závazky stanovit, že je udělení výhod týkajících se přístupu k zaměstnání, sociální a zdravotní péči a přístupu k integračním opatřením podmíněno předchozím vydáním povolení k pobytu.
- (31) Tato směrnice se nevztahuje na finanční příspěvky členských států na podporu všeobecného a odborného vzdělávání.
- (32) Je třeba zohlednit praktické potíže, se kterými se setkávají osoby, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo statusu podpůrné ochrany, při ověřování svých zahraničních diplomů, osvědčení nebo jiných dokladů o dosažené kvalifikaci.
- (33) Zvláště k předcházení sociálním potížím je vhodné osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo statusu podpůrné ochrany, v rámci sociální péče poskytovat bez diskriminace přiměřené sociální dávky a prostředky k živobytí.

(34) Pokud jde o sociální a zdravotní péči, měly by být formy a podrobné úpravy poskytování základních dávek osobám, kterým byla přiznána podpůrná ochrana, určeny vnitrostátním právem. Možnost omezení dávek pro osoby, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany, na základní dávky je třeba chápat v tom smyslu, že tento pojem zahrnuje alespoň příspěvek ve výši minimálního příjmu, pomoc v případě nemoci a v těhotenství a pomoc při rodičovství, jsou-li tyto dávky poskytovány vlastním státním příslušníkům podle právních předpisů dotyčného členského státu.

(35) Osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany, by měl být zaručen přístup ke zdravotní péči včetně péče o tělesné a duševní zdraví.

(36) Provádění této směrnice by mělo být pravidelně hodnoceno, s přihlédnutím zejména k vývoji mezinárodních závazků členských států týkajících se nenavracení, vývoje trhů práce v členských státech a rozvoje společných základních zásad integrace.

(37) Jelikož cílů této směrnice, totiž stanovení minimálního norem poskytování mezinárodní ochrany státním příslušníkům třetích států a osobám bez státní příslušnosti členskými státy a obsahu poskytované ochrany, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto, z důvodu rozsahu a účinků této směrnice, jich může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.

(38) V souladu s článkem 3 Protokolu o postavení Spojeného království a Irsku, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, vyjádřilo Spojené království dopisem ze dne 28. ledna 2002 přání účastnit se přijímání a používání této směrnice.

(39) V souladu s článkem 3 Protokolu o postavení Spojeného království a Irsku, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, vyjádřilo Irsko dopisem ze dne 13. února 2002 přání účastnit se přijímání a používání této směrnice.

(40) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, se Dánsko nepodílí na přijímání této směrnice, a proto pro ně není závazná ani použitelná,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

Účelem této směrnice je stanovit minimální normy, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a obsah poskytnuté ochrany.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) „mezinárodní ochranou“ postavení uprchlíka nebo postavení podpůrné ochrany, definované v písmenech d) a f);
- b) „Ženevskou úmluvou“ Úmluva o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967;
- c) „uprchlíkem“ státní příslušník třetí země, který se v důsledku oprávněných obav před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů nachází mimo zemi své státní příslušnosti a je neschopen přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám odmítá ochranu dotyčné země, nebo osoba bez státní příslušnosti, která se ze stejných shora uvedených důvodů nachází mimo zemi svého dosavadního pobytu, která vzhledem ke shora uvedeným obavám se tam nechce nebo nemůže vrátit a na kterou se nevztahuje článek 12;
- d) „postavením uprchlíka“ uznání státního příslušníka třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti členským státem za uprchlíka;
- e) „osobou, která má nárok na podpůrnou ochranu,“ státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, která nesplňuje podmínky pro uznání za uprchlíka, ale u které existují závažné důvody se domnívat, že pokud by se vrátila do země svého původu, nebo v případě osoby bez státní příslušnosti do země svého dosavadního pobytu, byla by vystavena reálné hrozbě, že utrpí vážnou újmu uvedenou v článku 15, a na kterou se nevztahují čl. 17 odst. 1 a 2, přičemž tato osoba nemůže nebo vzhledem ke shora uvedené hrozbě nechce přijmout ochranu dotyčné země;

- f) „statusem podpůrné ochrany“ uznání státního příslušníka třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti členským státem za osobu, která má nárok na podpůrnou ochranu;
- g) „žádostí o mezinárodní ochranu“ žádost o ochranu členským státem podaná státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu podpůrné ochrany, a ve které nežádá výslovně o jinou formu ochrany, jež nespadá do oblasti působnosti této směrnice a o níž lze požádat samostatně;
- h) „rodinnými příslušníky“ tito členové rodiny osoby, které bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo statusu podpůrné ochrany, zdržující se v souvislosti se žádostí o mezinárodní ochranu ve stejném členském státě, pokud tato rodina existovala již v zemi původu:
- manžel nebo manželka osoby, které bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo statusu podpůrné ochrany, anebo její nesezdaný partner či partnerka, se kterým žije v trvalém vztahu, pokud se k nesezdaným párům v právních předpisech nebo praxi členského státu přistupuje podle jeho cizineckého práva podobně jako k párům sezdáným,
 - nezletilé děti páru uvedeného v první odrážce nebo osoby, které bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo statusu podpůrné ochrany, pokud jsou svobodné a jsou nezaopatřené, bez ohledu na to, zda se jedná o děti manželské, nemanželské nebo osvojené ve smyslu vnitrostátního práva;
- i) „nezletilými osobami bez doprovodu“ státní příslušníci třetí země a osoby bez státní příslušnosti mladší 18 let, které vstupují na území členských států bez doprovodu dospělé osoby, jež za ně podle práva nebo zvyklostí odpovídá, a to po dobu, po kterou se skutečně nenacházejí v péči takové osoby; tato definice zahrnuje i nezletilé osoby, jež jsou ponechány bez doprovodu po vstupu na území členských států;
- j) „povolením k pobytu“ povolení nebo schválení vydané orgány členského státu ve formě stanovené právními předpisy dotyčného členského státu, které dovoluje státnímu příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti pobývat na území tohoto členského státu;
- k) „zemí původu“ jedna nebo více zemí, jejichž státní příslušnost žadatel má, nebo v případě osoby bez státní příslušnosti jedna nebo více zemí dosavadního pobytu žadatele.

Článek 3

Příznivější normy

Členské státy mohou zavést nebo zachovávat příznivější normy pro určování osob splňujících podmínky pro získání postavení uprchlíka nebo osob, které mají nárok na podpůrnou ochranu, a pro určování obsahu mezinárodní ochrany, jsou-li slučitelné s touto směrnicí.

KAPITOLA II

POSUZOVÁNÍ ŽÁDOSTÍ O MEZINÁRODNÍ OCHRANU

Článek 4

Posuzování skutečností a okolností

1. Členské státy mohou pokládat za povinnost žadatele předložit co nejdříve všechny náležitosti potřebné k doložení žádosti o mezinárodní ochranu. Povinností členského státu je posoudit významné náležitosti žádosti ve spolupráci se žadatelem.
2. Náležitosti uvedené v odstavci 1 zahrnují prohlášení žadatele a všechny dokumenty, jež má žadatel k dispozici a které uvádějí jeho věk, jeho původ, jeho vztahy včetně dotčených příbuzných, jeho totožnost, státní příslušnost nebo příslušnosti, zemi nebo země a místo nebo místa jeho předchozího pobytu, předchozí žádosti o azyl, cestovní trasy, průkazy totožnosti a cestovní doklady a důvody podání žádosti o mezinárodní ochranu.
3. Posouzení žádosti o mezinárodní ochranu se provádí jednotlivě a jsou při něm zohledněny
 - a) všechny významné skutečnosti týkající se země původu v době rozhodování o žádosti, včetně právních předpisů země původu a způsobu jejich uplatňování;
 - b) významná prohlášení a dokumenty předložené žadatelem, včetně informací o tom, zda žadatel byl nebo by mohl být pronásledován nebo zda utrpěl nebo by mohl utrpět vážnou újmu;
 - c) konkrétní postavení a osobní situace žadatele, včetně takových faktorů jako jsou původ, pohlaví a věk, aby na základě osobní situace žadatele bylo možno posoudit, zda by jednání, kterým žadatel byl nebo mohl být vystaven, mohla být považována za pronásledování nebo vážnou újmu;
 - d) skutečnost, zda žadatel po opuštění země původu vyjel činností, jejímž jediným nebo hlavním účelem bylo vytvoření nezbytných podmínek pro požádání o mezinárodní ochranu, aby bylo možno posoudit, zda by tato činnost vystavila žadatele pronásledování nebo vážné újmě, kdyby se do uvedené země vrátil;
 - e) skutečnost, zda by od žadatele bylo možné rozumně očekávat, že by využil ochrany jiné země, ve které mohl požádat o občanství.

4. Skutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení újmy se již nebude opakovat.

5. Uplatňují-li členské státy zásadu, podle které je povinností žadatele, aby žádost o mezinárodní ochranu zdůvodnil, a nejsou-li jednotlivá prohlášení žadatele doložena písemnými nebo jinými doklady, nevyžadují tato prohlášení důkazy při splnění těchto podmínek:

- a) žadatel vynaložil skutečné úsilí, aby svou žádost odůvodnil;
- b) žadatel předložil všechny náležitosti, které měl k dispozici, a podal uspokojivé vysvětlení ohledně jiných chybějících náležitostí;
- c) prohlášení žadatele byla shledána souvislými a hodnověrnými a nejsou v rozporu s dostupnými zvláštními i obecnými informacemi o případu žadatele;
- d) žadatel požádal o mezinárodní ochranu v nejkratším možném čase, ledaže může prokázat dobrý důvod, proč tak neučinil;
- e) byla zjištěna celková hodnověrnost žadatele.

Článek 5

Potřeba mezinárodní ochrany vznikající na místě

1. Odůvodněná obava z pronásledování nebo reálné nebezpečí vážné újmy mohou být založeny na událostech, k nimž došlo po odjezdu žadatele ze země původu.
2. Odůvodněná obava z pronásledování nebo reálné nebezpečí vážné újmy mohou být založeny na činnosti, kterou žadatel vyvíjel po opuštění země původu, zejména pokud se zjistí, že činnost, o kterou se dotyčná žádost opírá, představuje vyjádření a pokračování názorů a přesvědčení, které měl žadatel v zemi původu.
3. Aniž je dotčena Ženevská úmluva, mohou členské státy rozhodnout, že žadatel, který podává následnou žádost, se postavení uprchlíka obvykle nepřízná, je-li nebezpečí pronásledování založeno na okolnostech, které vyvolal sám žadatel po opuštění země původu.

Článek 6

Původci pronásledování nebo vážné újmy

Mezi původce pronásledování nebo vážné újmy patří

- a) stát;
- b) strany nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu;
- c) nestátní původci, lze-li prokázat, že původci uvedení v písmenech a) a b), včetně mezinárodních organizací, nejsou schopni nebo ochotni poskytnout ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu, které jsou uvedeny v článku 7.

Článek 7

Poskytovatelé ochrany

1. Ochranu mohou poskytovat
 - a) stát nebo
 - b) strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, které ovládají stát nebo podstatnou část území státu.
2. Má se zpravidla za to, že ochrana je poskytována, jestliže subjekty uvedené v odstavci 1 učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup.
3. Při posuzování, zda určitá mezinárodní organizace ovládá stát nebo podstatnou část jeho území a poskytuje ochranu popsanou v odstavci 2, berou členské státy v úvahu případné pokyny obsažené v souvisejících aktech Rady.

Článek 8

Vnitrostátní ochrana

1. V rámci posuzování žádosti o mezinárodní ochranu mohou členské státy dospět k závěru, že určitý žadatel nepotřebuje mezinárodní ochranu, pokud se v části země původu nevyskytují žádné případy odůvodněných obav z pronásledování ani reálné nebezpečí způsobení vážné újmy a lze rozumně očekávat, že žadatel bude v dotyčné části země pobývat.
2. Při posuzování otázky, zda je situace v části země původu v souladu s odstavcem 1, přihlížejí členské státy při rozhodování o žádosti k celkové situaci panující v dotyčné části země a k osobní situaci žadatele.
3. Odstavec 1 lze použít bez ohledu na existenci technických překážek návratu do země původu.

KAPITOLA III

PODMÍNKY PRO ZÍSKÁNÍ POSTAVENÍ UPRCHLÍKA

Článek 9

Akty pronásledování

1. Za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. A Ženevské úmluvy je považováno jednání, které je
 - a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit nebo

b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).

2. Za pronásledování ve smyslu odstavce 1 mohou být mimo jiné považována tato jednání:

a) použití fyzického nebo psychického násilí, včetně sexuálního násilí;

b) právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem;

c) nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání;

d) odepření soudní ochrany, které vede k nepřiměřenému nebo diskriminačnímu trestu;

e) trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající do doložek o vyloučení uvedených v čl. 12 odst. 2;

f) jednání namířená proti osobám určitého pohlaví nebo proti dětem.

3. V souladu s čl. 2 písm. c) musí existovat souvislost mezi důvody uvedenými v článku 10 a jednáním kvalifikovaným v odstavci 1 jako pronásledování.

Článek 10

Důvody pronásledování

1. Při posuzování důvodů pronásledování přihlíží členský stát k těmto hlediskům:

a) pojem rasy zahrnuje zejména hledisko barvy pleti, původu nebo příslušnosti k určité etnické skupině;

b) pojem náboženství zahrnuje zejména zastávání teistických, neteistických a ateistických přesvědčení, účast nebo neúčast na formálních náboženských obřadech konaných soukromě nebo veřejně, sám nebo společně s jinými, jiné náboženské akty nebo vyjádření názorů anebo formu osobního nebo společenského chování založeného na jakémkoli náboženském přesvědčení nebo přikázaného jakýmkoli náboženským přesvědčením;

c) pojem národnosti se neomezuje na existenci nebo neexistenci státní příslušnosti, ale zahrnuje zejména příslušnost k určité skupině vymezené jejími kulturními, etnickými nebo jazykovými znaky, společným zeměpisným nebo politickým původem nebo jejím vztahem k obyvatelstvu jiného státu;

d) skupina tvoří určitou společenskou vrstvu, zejména jestliže

— příslušníci této skupiny sdílejí vrozený charakteristický rys nebo společnou minulost, kterou nelze změnit, nebo

sdílejí charakteristiku nebo přesvědčení, které jsou natolik zásadní pro totožnost nebo svědomí, že daná osoba nemá být nucena, aby se jí zřekla a

— tato skupina má v dotyčné zemi odlišnou totožnost, protože ji okolní společnost vnímá jako odlišnou;

v závislosti na okolnostech existujících v zemi původu může určitá společenská vrstva představovat skupinu založenou na společné charakteristickém rysu sexuální orientace. Sexuální orientaci nelze chápat tak, že by zahrnovala akty považované podle vnitrostátních právních předpisů členských států za trestné. O hlediscích spojených s pohlavím lze uvažovat, aniž by sama vytvářela domněnku použitelnosti tohoto článku;

e) pojem politických názorů zahrnuje zejména zastávání názorů, myšlenek nebo přesvědčení ohledně potenciálních původců pronásledování uvedených v článku 6 a jejich politik nebo postupů, bez ohledu na to, zda žadatel podle dotyčných názorů, myšlenek nebo přesvědčení jednal.

2. Při posuzování otázky, zda má žadatel odůvodněnou obavu z pronásledování, není důležité, zda žadatel skutečně má rasové, náboženské, národnostní, sociální nebo politické charakteristické rysy, které vedou k pronásledování, jestliže původce pronásledování tyto rysy žadateli připisuje.

Článek 11

Ukončení

1. Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti pozbývá postavení uprchlíka, jestliže

a) se dobrovolně znovu postavil pod ochranu země své státní příslušnosti nebo

b) potom, co ztratil státní příslušnost, znovu ji dobrovolně nabyl nebo

c) nabyl novou státní příslušnost a nachází se pod ochranou země své nové státní příslušnosti nebo

d) dobrovolně se znovu usadil v zemi, kterou opustil nebo do které se nevrátil z obav před pronásledováním nebo

e) nemůže dále odmítat ochranu země své státní příslušnosti, poněvadž okolnosti, pro které byl uznán uprchlíkem, tam přestaly existovat nebo

f) je-li osobou bez státní příslušnosti, je schopen vrátit se do země svého bývalého pobytu, poněvadž okolnosti, pro které byl uznán uprchlíkem, tam přestaly existovat.

2. Při hodnocení podle odst. 1 písm. e) a f) přihlížejí členské státy k tomu, zda má změna okolností natolik významnou a trvalou povahu, že obavy uprchlíka z pronásledování již nelze považovat za odůvodněné.

Článek 12

Vyloučení

1. Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti je vyloučen z postavení uprchlíka, jestliže

- a) spadá do oblasti působnosti čl. 1 odst. D Ženevské úmluvy týkající se ochrany nebo podpory od jiných orgánů nebo odborných organizací OSN než vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Jestliže podobná ochrana nebo podpora není z jakýchkoli důvodů dále udělována osobám, jejichž postavení není ještě definitivně rozhodnuto podle ustanovení příslušných rozhodnutí Valného shromáždění OSN, nabývají tyto osoby nároku na výhody podle této směrnice;
- b) příslušné úřady země, ve které se usadil, mu udělily práva a povinnosti spojené s udělením státní příslušnosti této země nebo práva a povinnosti jim rovnocenné.

2. Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti je vyloučen z postavení uprchlíka, existují-li závažné důvody se domnívat, že

- a) se dopustil zločinu proti míru, válečného zločinu nebo zločinu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech;
- b) se dopustil vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než byl uznán uprchlíkem, tj. před vydáním povolení k pobytu na základě přiznání postavení uprchlíka. Za vážné nepolitické zločiny lze považovat zvláště kruté činy, přestože byly údajně spáchány s politickým cílem;
- c) je vinen činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN.

3. Odstavec 2 se vztahuje též na osoby, které podněcují k páchaní zločinů v něm uvedených nebo se na jejich páchaní jinak účastní.

KAPITOLA IV

POSTAVENÍ UPRCHLÍKA

Článek 13

Přiznání postavení uprchlíka

Členské státy přiznávají postavení uprchlíka státním příslušníkům třetích zemí a osobám bez státní příslušnosti, které splňují podmínky pro získání postavení uprchlíka v souladu s kapitolami II a III.

Článek 14

Odnětí, ukončení platnosti nebo zamítnutí prodloužení platnosti postavení uprchlíka

1. Pokud jde o žádosti o mezinárodní ochranu podané po vstupu této směrnice v platnost, členské státy odejmou, ukončí platnost nebo zamítnou prodloužení platnosti postavení uprchlíka přiznané vládním, správním, soudním nebo kvazisoudním orgánem státnímu příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti, pokud již přestal být uprchlíkem v souladu s článkem 11.

2. Aniž je dotčena povinnost uprchlíka v souladu s čl. 4 odst. 1 sdělit všechny významné skutečnosti a poskytnout všechny související dokumenty, jež má k dispozici, prokazuje v jednotlivém případě členský stát, který postavení uprchlíka přiznal, že dotyčná osoba přestala být uprchlíkem nebo nikdy nebyla uprchlíkem v souladu s odstavcem 1 tohoto článku.

3. Členské státy odejmou, ukončí nebo zamítnou prodloužení platnosti postavení uprchlíka státnímu příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti, jestliže po přiznání postavení uprchlíka dotyčný členský stát zjistí, že

- a) dotyčná osoba měla být nebo je vyloučena z postavení uprchlíka podle článku 12;
- b) její nesprávné popsání nebo neuvedení skutečností, včetně použití padělaných dokumentů, mělo na přiznání postavení uprchlíka rozhodující vliv.

4. Členské státy mohou odejmout, ukončit nebo zamítnout prodloužení platnosti postavení přiznaného uprchlíkovi vládním, správním, soudním nebo kvazisoudním orgánem, jestliže

- a) existují závažné důvody k tomu, aby byl považován za nebezpečí pro bezpečnost členského státu, v němž se nachází;
- b) představuje nebezpečí pro společnost dotyčného členského státu jako osoba odsouzená pravomocným rozsudkem za zvláště závažný trestný čin.

5. V situacích uvedených v odstavci 4 se mohou členské státy rozhodnout nepřiznat postavení uprchlíka, jestliže toto rozhodnutí ještě nebylo přijato.

6. Osoby, na které se vztahují odstavce 4 a 5, jsou způsobilé k právům uvedeným v člancích 3, 4, 16, 22, 31 a 32 a 33 Ženevské úmluvy nebo podobným právům, pokud se nacházejí v dotyčném členském státě.

KAPITOLA V

PODMÍNKY PRO ZÍSKÁNÍ NÁROKU NA PODPŮRNOU OCHRANU

Článek 15

Vážná újma

Vážnou újmu se rozumí

- a) uložení nebo vykonání trestu smrti nebo
- b) mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trest vůči žadatelé v zemi původu nebo
- c) vážné a individuální ohrožení života nebo nedotknutelnosti civilisty v důsledku svévolného násilí během mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu.

Článek 16

Ukončení

1. Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti přestává být osobou, která má nárok na podpůrnou ochranu, jestliže okolnosti, které vedly k přiznání postavení podpůrné ochrany, přestanou existovat nebo se změni do té míry, že ochrany již není třeba.

2. Při uplatňování odstavce 1 přihlížejí členské státy k tomu, zda je změna okolností natolik významná a dlouhodobá, že osoba, která má nárok na podpůrnou ochranu, již není vystavena skutečnému nebezpečí vážné újmy.

Článek 17

Vyloučení

1. Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti není způsobilá k podpůrné ochraně, existují-li vážné důvody se domnívat, že

- a) se dopustil zločinu proti míru, válečného zločinu nebo zločinu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech;
- b) se dopustil vážného nepolitického zločinu;
- c) je vinen činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člácích 1 a 2 Charty OSN;
- d) představuje nebezpečí pro společnost nebo pro bezpečnost členského státu, ve kterém se nachází.

2. Odstavec 1 se vztahuje též na osoby, které podněcují k páčání zločinů v něm uvedených nebo se na jejich páčání jinak účastní.

3. Členské státy mohou vyloučit státního příslušníka třetí země nebo osobu bez státní příslušnosti z možnosti získat podpůrnou ochranu, pokud před svým pjetím v členském státě spáchal jeden nebo více zločinů, na které se odstavec 1 nevztahuje a za které lze uložit trest odnětí svobody, kdyby byl spáchán v dotyčném členském státě, a pokud dotyčná osoba opustila svou zemi původu pouze proto, aby se vyhnula trestům za uvedené zločiny.

KAPITOLA VI

STATUS PODPŮRNÉ OCHRANY

Článek 18

Přiznání postavení podpůrné ochrany

Členské státy přiznají status podpůrné ochrany státnímu příslušníku třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti splňujícím podmínky pro získání podpůrné ochrany podle kapitol II a V.

Článek 19

Odnětí, ukončení nebo zamítnutí prodloužení platnosti statusu podpůrné ochrany

1. Pokud jde o žádosti o mezinárodní ochranu podané po vstupu této směrnice v platnost, členské státy odejmou, ukončí platnost nebo zamítnou prodloužení platnosti statusu podpůrné ochrany, který byl přiznán vládním, správním, soudním nebo kvazisoudním orgánem státnímu příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti, pokud již dotyčná osoba přestala být osobou, která má nárok na podpůrnou ochranu podle článku 16.

2. Členské státy mohou odejmout, ukončit nebo zamítnout prodloužení platnosti statusu podpůrné ochrany přiznané vládním, správním, soudním nebo kvazisoudním orgánem státnímu příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti, pokud dotyčná osoba po přiznání statusu podpůrné ochrany měla být podle čl. 17 odst. 3 vyloučena z možnosti získat podpůrnou ochranu.

3. Členské státy odejmou, ukončí nebo zamítnou prodloužení platnosti statusu podpůrné ochrany státnímu příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti, jestliže

- a) se po přiznání statusu podpůrné ochrany zjistí, že dotyčná osoba měla být nebo je vyloučena z možnosti získat podpůrnou ochranu podle čl. 17 odst. 1 a 2;
- b) její nesprávné popsání nebo neuvedení skutečností, včetně použití padělaných dokumentů, mělo na přiznání statusu podpůrné ochrany rozhodující vliv.

4. Aniž je dotčena povinnost státního příslušníka třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti v souladu s čl. 4 odst. 1 sdělit všechny významné skutečnosti a poskytnout všechny související dokumenty, které má k dispozici, prokazuje v jednotlivém případě členský stát, který status podpůrné ochrany přiznal, že dotyčná osoba přestala být nebo není osobou, která má nárok na podpůrnou ochranu podle odstavců 1, 2 a 3 tohoto článku.

KAPITOLA VII

OBSAH MEZINÁRODNÍ OCHRANY

Článek 20

Obecná pravidla

1. Touto kapitolou nejsou dotčena práva stanovená v Ženevské úmluvě.

2. Tato kapitola se vztahuje na uprchlíky i na osoby, které mají nárok na podpůrnou ochranu, není-li uvedeno jinak.

3. Při provádění této kapitoly členské státy zohlední zvláštní situaci zranitelných osob, například nezletilých osob, nezletilých osob bez doprovodu, zdravotně postižených osob, starých osob, těhotných žen, osamělých rodičů s nezletilými dětmi a osob, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.

4. Odstavec 3 se vztahuje pouze na osoby, u kterých byly zvláštní potřeby zjištěny po individuálním zhodnocení jejich situace.

5. Při provádění ustanovení této kapitoly týkajících se nezletilých osob se členské státy řídí především nejlepšími zájmy dítěte.

6. Členské státy mohou v mezích určených Ženevskou úmluvou snížit dávky uvedené v této kapitole a poskytované uprchlíkovi, který získal postavení uprchlíka na základě činností vyvíjených výhradně nebo především pro vytvoření podmínek potřebných ke svému uznání za uprchlíka.

7. Členské státy mohou v mezích určených jejich mezinárodními závazky snížit dávky uvedené v této kapitole a poskytované osobě, která má nárok na podpůrnou ochranu, pokud jí byl status podpůrné ochrany přiznán na základě činností vyvíjených výhradně nebo zejména za účelem vytvoření podmínek potřebných ke svému uznání jako osoby, která má nárok na podpůrnou ochranu.

Článek 21

Ochrana před navracením

1. Členské státy dodržují zásadu nenavracení v souladu se svými mezinárodními závazky.

2. Nevyklučují-li to mezinárodní závazky uvedené v odstavci 1, mohou členské státy uprchlíka navrátit bez ohledu na to, zda je formálně uznán, jestliže

- a) existují závažné důvody pro to, aby byl považován za nebezpečí pro bezpečnost členského státu, v němž se nachází nebo
- b) jako osoba odsouzená pravomocným rozsudkem za zvlášť závažný trestný čin představuje nebezpečí pro společnost dotyčného členského státu.

3. Členské státy mohou odejmout, ukončit platnost nebo zamítnout prodloužení platnosti nebo přiznání povolení k pobytu uprchlíkovi, na kterého se vztahuje odstavec 2.

Článek 22

Informace

Členské státy poskytují osobám uznaným za osoby potřebující mezinárodní ochranu co nejdříve poté, co jim bylo přiznáno dané postavení ochrany, přístup k informacím o právech a povinnostech týkajících se dotyčného postavení v jazyce, kterému pravděpodobně rozumí.

Článek 23

Zachování celistvosti rodiny

1. Členské státy zajistí, aby mohla být zachována celistvost rodiny.

2. Členské státy zajistí, aby rodinní příslušníci osoby, jíž bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany, kteří sami nesplňují podmínky pro získání tohoto postavení, měli nárok na výhody uvedené v článcích 24 až 34, podle vnitrostátních postupů a pokud je to slučitelné s osobním právním postavením rodinného příslušníka.

Pokud jde o rodinné příslušníky osob, kterým byl přiznán nárok na podpůrnou ochranu, mohou členské státy vymezit podmínky vztahující se na tyto výhody.

V těchto případech členské státy zajistí, aby všechny poskytované výhody zaručovaly přiměřenou životní úroveň.

3. Odstavce 1 a 2 nejsou použitelné, pokud rodinný příslušník je nebo by byl vyloučen z postavení uprchlíka nebo postavení podpůrné ochrany na základě kapitol III a V.

4. Bez ohledu na odstavce 1 a 2 mohou členské státy odmítnout, omezit nebo odejmout výhody, které jsou v nich uvedené, z důvodů bezpečnosti státu nebo veřejného pořádku.

5. Členské státy mohou rozhodnout, že tento článek se vztahuje také na jiné blízké příbuzné, kteří žili společně jako součást dané rodiny v době, kdy opouštěli zemi původu, a kteří byli v té době plně nebo z velké části závislí na osobě, které bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany.

Článek 24

Povolení k pobytu

1. Co nejdříve po přiznání postavení uprchlíka udělí členský stát osobám, kterým bylo přiznáno, povolení k pobytu, které má dobu platnosti alespoň tři roky a lze ji prodloužit, pokud tomu nebrání závažné důvody bezpečnosti státu nebo veřejného pořádku a aniž je dotčen čl. 21 odst. 3.

Aniž je dotčen čl. 23 odst. 1, může být rodinným příslušníkům osob, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka, vydáno povolení k pobytu, které má dobu platnosti kratší než tři roky a lze ji prodloužit.

2. Co nejdříve po přiznání statusu podpůrné ochrany vydá členský stát osobám, kterým byl tento status přiznán, povolení k pobytu, které má dobu platnosti alespoň jeden rok a lze ji prodloužit, pokud tomu nebrání závažné důvody bezpečnosti státu nebo veřejného pořádku.

Článek 25

Cestovní doklady

1. Členské státy vystaví osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka, cestovní doklady ve formě uvedené v příloze Ženevské úmluvy, jež jim umožní cestování mimo jejich území, pokud tomu nebrání závažné důvody státní bezpečnosti nebo veřejného pořádku.

2. Členské státy vystaví osobám, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany a které nemohou získat cestovní pas daného státu, doklady, jež jim umožní cestování, alespoň když vzniknou naléhavé humanitární důvody, které vyžadují jejich přítomnost v jiném státě, pokud tomu nebrání závažné důvody státní bezpečnosti nebo veřejného pořádku.

Článek 26

Přístup k zaměstnání

1. Členské státy povolují osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka, vykonávat zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost podle předpisů, které se obecně vztahují na dotyčné povolání a veřejnou službu, bezprostředně po přiznání postavení uprchlíka.

2. Členské státy zajistí, aby byly osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka, nabídnuty příležitosti ke vzdělávání

spojenému se zaměstnáním pro dospělé, k odborné přípravě a k pracovní praxi na pracovišti za podmínek rovnocenných s těmi, které platí pro jejich státní příslušníky.

3. Členské státy povolují osobám, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany, vykonávat zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost podle předpisů, které se obecně vztahují na dotyčné povolání a veřejnou službu, bezprostředně po přiznání statusu podpůrné ochrany. Lze přihlížet k situaci na trhu práce v členských státech, včetně dávání přednosti přístupu k zaměstnání na omezenou dobu určenou podle vnitrostátního práva. Členské státy zajistí, aby osoba, které byl přiznán status podpůrné ochrany, měla přístup k pracovnímu místu, které jí je nabídnuto v souladu s vnitrostátními pravidly o prioritách na trhu práce.

4. Členské státy zajistí, aby měly osoby, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany, přístup k možnostem vzdělávání spojeného se zaměstnáním pro dospělé osoby, k odborné přípravě a k praxi na pracovišti za podmínek určených členskými státy.

5. Odměňování, přístup k systémům sociálního zabezpečení pro zaměstnance i osoby samostatně výdělečně činné a jiné podmínky zaměstnání se řídí vnitrostátním právem.

Článek 27

Přístup ke vzdělání

1. Členské státy poskytují všem nezletilým osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany, plný přístup k systému vzdělávání za stejných podmínek, jaké platí pro jejich státní příslušníky.

2. Členské státy umožňují dospělým osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany, přístup k obecnému systému vzdělávání, dalšímu vzdělávání nebo rekvalifikaci za stejných podmínek, jaké platí pro státní příslušníky třetích zemí, kteří na jejich území oprávněně pobývají.

3. Členské státy zajistí, aby bylo při používání stávajících postupů uznávání zahraničních diplomů, osvědčení a jiných dokladů o formální kvalifikaci osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany, poskytováno stejné zacházení jako státním příslušníkům dotyčného členského státu.

Článek 28

Sociální péče

1. Členské státy zajistí, aby byla osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany, v členském státě, který toto postavení nebo status přiznal, poskytována stejná nezbytná sociální péče, jaká je poskytována státním příslušníkům tohoto členského státu.

2. Odchylně od obecného pravidla uvedeného v odstavci 1 mohou členské státy omezit sociální péči poskytované osobám, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany, na základní dávky, které jsou pak poskytovány ve stejném rozsahu a za stejných podmínek způsobilosti, jaké platí pro vlastní státní příslušníky.

Článek 29

Zdravotní péče

1. Členské státy zajistí, aby měly osoby, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany, přístup ke zdravotní péči za stejných podmínek, jaké platí pro státní příslušníky členského státu, který tato postavení přiznal.

2. Odchylně od obecného pravidla uvedeného v odstavci 1 mohou členské státy omezit zdravotní péči poskytovanou osobám, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany, na základní dávky, které jsou pak poskytovány ve stejném rozsahu a za stejných podmínek, jaké platí pro vlastní státní příslušníky.

3. Členské státy poskytují přiměřenou zdravotní péči za stejných podmínek, jaké platí pro státní příslušníky členského státu, který dotyčné postavení nebo status přiznal, osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíků nebo status podpůrné ochrany a které mají zvláštní potřeby, například těhotným ženám, zdravotně postiženým osobám, osobám, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, nebo nezletilým osobám, které byly obětmi zneužívání, zanedbávání, vykořisťování, mučení, krutého, nelidského a ponižujícího zacházení nebo které trpěly v ozbrojeném konfliktu.

Článek 30

Nezletilé osoby bez doprovodu

1. Členské státy přijmou co nejdříve po přiznání postavení uprchlíka nebo podpůrné ochrany nezbytná opatření k zajištění zastoupení nezletilých osob bez doprovodu zákonným opatrovníkem nebo organizací pověřenou péčí o nezletilé osoby a jejich blaho nebo jakýmkoli jiným vhodným zástupcem, včetně zástupce ustanoveného na základě právních předpisů nebo rozhodnutí soudu.

2. Členské státy zajistí, aby potřeby nezletilé osoby byly při provádění této směrnice náležitě zohledněny ustanoveným opatrovníkem nebo zástupcem. Situaci pravidelně kontrolují příslušné orgány.

3. Členské státy zajistí, aby nezletilé osoby bez doprovodu byly umístěny

- a) ke zletilým příbuzným nebo
- b) do pěstounské rodiny nebo
- c) do ubytovacích středisek se zvláštními zařízeními pro nezletilé osoby nebo
- d) do jiného ubytování vhodného pro nezletilé osoby.

V této souvislosti se přihlíží k práním dítěte s ohledem na jeho věk a stupeň vyspělosti.

4. Sourozenci mají pokud možno zůstat spolu, přičemž se přihlíží k nejlepšímu zájmu dotyčné nezletilé osoby, a zejména k jejímu věku a stupni vyspělosti. Změny místa pobytu nezletilých osob bez doprovodu musí být omezeny na minimum.

5. S ohledem na nejlepší zájem nezletilých osob bez doprovodu členské státy usilují o co nejrychlejší nalezení jejich rodinných příslušníků. Při riziku ohrožení života nebo fyzické nedotknutelnosti nezletilé osoby nebo jejich blízkých příbuzných, zejména pokud tito příbuzní zůstali v zemi původu, musí být dbáno na to, aby byla zaručena důvěrnost shromažďování, zpracování a předávání informací o těchto osobách.

6. Osoby pečující o nezletilé osoby bez doprovodu musí mít náležitě odborné vzdělání nebo být náležitě vyškoleny o jejich potřebách.

Článek 31

Přístup k bydlení

Členské státy zajistí, aby měly osoby, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany, přístup k bydlení za stejných podmínek jako ostatní státní příslušníci třetích zemí oprávněně pobývající na jejich územích.

Článek 32

Svoboda pohybu na území členského státu

Členské státy umožní osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany, volně se pohybovat na jejich území za stejných podmínek a omezení, jaké jsou stanoveny pro státní příslušníky třetích zemí oprávněně pobývající na jejich území.

Článek 33

Přístup k integračním opatřením

1. Pro usnadnění začlenění uprchlíků do společnosti stanoví členské státy integrační programy, které považují za vhodné, nebo vytvoří předpoklady zaručující přístup k těmto programům.

2. Považují-li to členské státy za vhodné, umožní osobám, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany, přístup k integračním programům.

Článek 34

Dobrovolný návrat

Členské státy mohou poskytnout podporu osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany a které si přejí se navrátit.

KAPITOLA VIII

SPRÁVNÍ SPOLUPRÁCE

Článek 35

Spolupráce

Členské státy určí jedno celostátní kontaktní místo, jehož adresu sdělí Komisi, která ji sdělí ostatním členským státům.

Členské státy přijmou ve spojení s Komisí veškerá vhodná opatření k zavedení přímé spolupráce a výměny informací mezi příslušnými orgány.

Článek 36

Zaměstnanci

Členské státy zajistí, aby se orgánům a jiným organizacím, které provádějí tuto směrnici, dostalo potřebné odborné přípravy a ve vztahu ke všem informacím získaným při výkonu své práce jsou povinny dodržovat zásadu důvěrnosti stanovenou vnitrostátními předpisy.

KAPITOLA IX

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 37

Zprávy

1. Do 10. dubna 2008 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice a případně navrhne veškeré potřebné změny. Návrhy změn se týkají přednostně článků 15, 26 a 33. Členské státy předají Komisi veškeré informace vhodné pro vypracování uvedené zprávy do 10. října 2007.

2. Po předložení uvedené zprávy předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě každých pět let zprávu o uplatňování této směrnice.

Článek 38

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 10. října 2006. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 39

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 40

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy v souladu se Smlouvou o založení Evropského společenství.

V Lucemburku dne 29. dubna 2004.

Za Radu

předseda

M. McDOWELL